

[Socialministeren]

ser, som de, det angår, ikke kan lide – det sker meget ofte i det sociale system – og der er sket det, som jeg også nævnte i mit første indlæg, at mennesker føler, at de er dårligt informeret, altså ikke ved, hvad der, om jeg så må sige, foregår bag deres ryg.

Hvori er den ændrede holdning til det? Jeg har bare bedt Kristeligt Folkeparti om at tage hensyn til, at vi nu rent faktisk har gjort det, man bad os om i januar, nemlig at tage disse sager alvorligt og få dem behandlet, og så går sagen sin gang. Derfor må jeg nok spørge, hvilken anden anledning, ud over at vi lige har haft et kommunalvalg, Kristeligt Folkeparti havde til at bringe denne sag frem her i dag.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg er nødt til at svare, når ministeren spørger så direkte, hvad anledningen er. Jeg synes ellers, det er fremgået af mine udtalelser tidligere, men jeg skal da gerne gentage, at anledningen er, at jeg har truffet en hel del mennesker, som har et kæmpemæssigt problem, og eftersom jeg syntes, det var rimeligt, at det over for disse mennesker blev tilkendegivet, at vi i Folketinget har en vilje til at hjælpe dem, fandt jeg det også rimeligt, at vi tog en runde om det for at se, om der er opbakning til at få en forstærkning af vejledningen. Det er derfor, at det, jeg faktisk har bedt ministeren om, er, at vi fik en forstærkning af den vejledning, som gjorde det lidt mere tydeligt, at det er meningen, at der skal spilles sammen med de mennesker, som er en del af et barns netværk.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedringer på daginstitutionsområdet.

Af Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 2/11 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Aase Olesen):

Beslutningsforslag nr. B 17, forslag til folketingsbeslutning om forbedringer på daginstitutionsområdet, er opdelt i 3 punkter, og jeg skal omtale dem i rækkefølge.

For det første går det ud på, at kommunerne skal have mulighed for at opkræve mere end 35 pct. i forældrebetaling, når familien har en husstandsindkomst på over 400.000–500.000 kr. Merindtægterne herved skulle kommunerne kunne anvende til at nedsætte betalingen for andre familier. Kun ca. 5.800 eller 2,7 pct. af børnefamilierne med børn i dagpasningsordninger har en indtægt på over 500.000 kr.

Hvis daginstitutionstaksterne blev sat op for disse familier, har vi ingen garanti for, at familierne fortsat vil have børnene passet i offentlige ordninger, og dermed falder argumentet for ændringen til jorden. Man kunne i øvrigt også sige, at vi heller ingen garanti har for, at kommunerne rent faktisk ville bruge pengene til at sætte betalingen ned for andre familier.

I overensstemmelse med, hvad regeringen har tilkendegivet i forbindelse med lovforslag om øget fleksibilitet med hensyn til dagpasningsordninger for børn – det er lovforslag nr. L 61 – bør forslag af denne art indgå i de samlede overvejelser om børnefamiliernes økonomiske forhold. Jeg må derfor anbefale, at vi i denne sammenhæng afviser forslaget.

Det andet punkt i forslaget går ud på, at forældre skal have mulighed for at få deres børn passet i et færre antal timer, end de plejer. Forældrene skal videre have garanti for en plads, hvis de ønsker at tage barnet ud og senere ønsker igen at sætte det ind i dagpasningsordningen.

Jeg vil gerne positivt overveje og også undersøge mulighederne for at sikre forældre adgang til fleksibel brug af pasningstilbudene. Men vi vil meget gerne gøre det på en sådan måde, at det bliver udgiftsneutralt.

Hvad angår garantiordninger, vil jeg også positivt overveje, hvordan vi kan udbrede sådanne ordninger yderligere, altså ud over det, der allerede findes, for der er jo allerede en del kommuner, som har sådanne ordninger.

Endelig er der det tredje og sidste punkt, som går ud på, at betalingsprincipperne for dagtilbud skal ændres, så betalingen så vidt muligt følger den tid, ordningen faktisk bruges.

[Socialministeren]

Intentionerne i dette forslag kan jeg også støtte, og jeg vil derfor gerne sætte et arbejde i gang, hvor vi under inddragelse af de hidtidige erfaringer kan få vurderet de administrative og økonomiske konsekvenser af at indføre sådanne betalingsprincipper.

Det er også i denne forbindelse vigtigt at sige, at vi sikrer, at en eventuel nyordning ikke koster yderligere.

Men også et sådant princip er jo i dag muligt. Når det ikke er gennemført, hænger det netop sammen med, at det ofte kan give anledning til merudgifter, så paradoksalt det end må lyde.

Sammenfattende finder jeg derfor beslutningsforslaget sympatisk. Det peger på nogle vigtige led i vores daginstitutionspolitik, som vi har behov for at få dyrket grundigt i den kommende tid.

Jytte Andersen (S):

Indholdet i de tre forslag i dette beslutningsforslag giver efter vores opfattelse et billede af, at virkeligheden er fundamentalt anderledes for Kristeligt Folkeparti, end den tager sig ud for dagens børnefamilier. Forslaget er egentlig også ret deprimerende læsning, ikke kun fordi det tager afsæt i en tåget virkelighedsfølelse om børnefamiliernes økonomiske og pasningsmæssige problemer, men mere fordi det ikke med ét eneste ord nævner, hvor gode udviklingsmiljøer for børn vore vuggestuer, dagplejer, børnehaver og fritidshjem rent faktisk er.

Vi deler ikke den opfattelse af daginstitutionernes rolle, som man kan tro Kristeligt Folkeparti har, for det virker faktisk, som om de er nogle nødvendige onder, fordi danske kvinder absolut vil ud på arbejdsmarkedet.

Socialdemokratiet har derimod den holdning, at dagforanstaltninger udgør utrolig værdifulde børnemiljøer, som vi egentlig meget gerne ville have udviklet både kvantitetsmæssigt og kvalitetsmæssigt, forstået på den måde, at vi synes, de kunne udgøre nogle åbne, lokale familie- og kulturcentre for både børn og voksne i nærmiljøerne.

De tre forslag tager, sådan som vi anskuer det, udgangspunkt i nogle myter, nogle forhåbninger eller nogle småborgerlige dogmer om, hvordan dagens børnefamilier har det i forhold til deres forventning til det offentlige servicesystem. For det første er der jo, som socialmini-

steren meget rigtigt sagde, ikke ret mange rige børnefamilier, og hvis vi indtægtsgraderer, er der en meget stor risiko for, at vi ryger ind i nogle nye samspilsproblemer, og det er jo ikke just det, Folketinget her sukker efter.

Vi vil derfor stærkt anbefale Kristeligt Folkeparti at læse BUPL's analyse af takstpolitikken. Den har efter sigende haft en god indflydelse på regeringen og på skatteministeren, og det kan måske også bidrage til en større erkendelse hos Kristeligt Folkepartis medlemmer.

For det andet indeholder forslaget et krav om, at alle kommuner skal have en garantiordning, ifølge hvilken forældrene kan tage børn ud og ind af institutionerne afhængigt af deres arbejdssituation.

Nu er det efter vores opfattelse ikke så reelt et valg, man stiller forældrene i, når vi ved, hvor dyre daginstitutionerne er, og når vi ved, hvordan den økonomiske situation i øvrigt er for forældre, specielt når de er arbejdsløse, eller hvis de er på sygedagpenge. Derfor er vi meget skeptiske over for et lovpligtigt krav til kommunerne og synes egentlig, at kommunerne selv kan udvikle det, afhængigt af hvor megen vægt de lægger på det.

For det tredje lægges der op til taxameterordning og deltidsspasning. Imidlertid er det jo sådan, at mere end 90 pct. af småbørnsfamilierne rent faktisk arbejder på fuld tid. Men også her gælder det, at hvis der er et behov for deltidsinstitutioner, er vi faktisk helt sikre på, at kommunerne meget gerne vil lægge op til deltidsbørnehaver eller deltidsvuggestuepladser, og det synes jeg så kommunerne skal gøre, afhængigt af det lokale pres.

Vi er skeptiske over for nogle former for taxameterordning, hvis det handler om, at børn skal tages ud og ind på skiftende tidspunkter, fordi vi har den opfattelse, at det vil skade det pædagogiske miljø i daginstitutionerne, og det synes vi ikke der er brug for.

Med andre ord synes vi ikke, at dette forslag er båret af den klareste realisme med hensyn til behovet for udbygning og behovet for kvalificering på børneområdet. Og vi synes næsten, det er en hån imod det danske sprog at kalde det et forslag til forbedringer på daginstitutionsområdet.

Karen Højte Jensen (KF):

Vi har fra konservativ side overvejende sym-

[Karen Højte Jensen]

pati for forslaget. Der er behov for, at dagpasningstilbudene tilrettelægges på en sådan måde, at de i højere grad tilgodeser forældrenes behov og ønsker; der er behov for mere fleksibilitet.

Det ville være godt, om det kunne blive muligt for forældre i en periode, når der er rimelig begrundelse for det, at afvige fra den, om jeg så må sige normale pasningstid, ligesom barnet skal kunne tages ud af en ordning, f.eks. på grund af forældrenes arbejdsløshed, og så have garanti for at kunne få pladsen igen, når situationen er ændret.

En sådan garantiordning er etableret i en række kommuner, hvis praktiske tilrettelæggelse af ordningen kan være til inspiration for andre kommuner, så en lignende ordning kan komme andre forældre til gode.

Hvad angår et betalingssystem, der indrettes efter den faktiske pasningstid, er vi umiddelbart også positive, men vil understrege, at vi, inden vi tager endelig stilling, ønsker de økonomiske konsekvenser belyst, således at resultatet ikke bliver merudgifter.

Derimod kan vi ikke støtte forslagets første punkt.

Carsten Andersen (SF):

Med hensyn til Kristeligt Folkepartis forslag er jeg enig med Socialdemokratiet i, at det er en forvriddning at kalde det »forbedringer« på daginstitutionsområdet. Det går bredt ud på at liberalisere betalingsforholdene og at presse arbejdsløse børn ud af daginstitutionerne og at indføre taxameterbetaling.

Jeg synes også, at punkt 1 i forslaget, at kommunerne får ret til at opkræve mere end 35 pct. i forældrebetaling af forældre med høje indtægter til dækning af udgifterne, giver et meget godt spor af Kristeligt Folkepartis sociale holdning.

Havde der nu været en socialpolitisk holdning til stede i Kristeligt Folkeparti, så havde man vel egentlig også sagt, at kommunerne fik mulighed for at opkræve mindre end 35 pct. af de familier, som ikke havde så gode økonomiske muligheder. Så havde vi måske været til at tale med.

Men så havde man jo kunnet debattere, hvorfor man så ikke kunne opkræve det over skatterne, for det ville jo i princippet være det samme, at man fik en speciel daginstitutionsskat, og så kunne vi få forskellige institutions-

skatter. Det ville måske også være lidt mere solidarisk, hvis man bredte udgifterne til daginstitutioner ud på alle.

Man kunne måske, hvis man rigtig skulle vise en positiv holdning til børn, sige, at de, der havde børn, ikke skulle være med til at betale. Bare de, der ikke havde nogen børn eller havde fået børnene fra hjemmet, betalte daginstitutionsskat, alle de andre gik fri. Det ville have været en sand menneskevenlig holdning, i særdeleshed over for børnefamilierne.

Nej, sådan er livet ikke skruet sammen. Socialistisk Folkeparti har fremsat et forslag om nedsat forældrebetaling, til 25 pct. Vi mener, vi har vist vejen, vi skal gå, så derfor henviser vi til det forslag.

I punkt 2 er der en dobbeltbundethed, for omme i bemærkningerne argumenterer Kristeligt Folkeparti med:

»Børnene har måske et godt kammeratskab, som de er kede af at undvære under forældrenes arbejdsløshedsperiode, hvor en god løsning ville være at lade børnene få en deltidsplads i pasningsordningen.«

Ja, det vil sige, at Kristeligt Folkeparti har fornemmet, at børn har noget godt ud af at komme i daginstitutionerne, og egentlig at de har en dagligdag dér, som de har brug for, og som de har behov for at bruge til noget. Hvorfor skal den så slås i stykker? De har et godt kammeratskab, det erkender Kristeligt Folkeparti, i daginstitutionerne, i pasningsordninger. Hvorfor skal det så pludselig slås i stykker for barnet?

Nej, Kristeligt Folkeparti ser det ikke ud fra barnets synspunkt, men ud fra et økonomisk synspunkt og ud fra de voksnes synspunkt. Det har vi lige diskuteret.

Det tredje punkt drejer sig om betaling for daginstitutionsoopholdet og opholdet i den formidlede dagpleje. Der sker jo en vis koordinering, men socialministeren og arbejdsministeren har fremsendt et notat om børneliv, familieliv og arbejdsliv, og deri har man faktisk opremset en hel del om, hvad det er for behov, børnefamilierne har. Her dokumenteres det helt klart, at børn har brug for en stabil dagligdag, der ikke bliver hakket i stykker, og hvor de ikke kommer ud i, at forældrene er på deltid eller har skiftevis morgen- og aftenvagter, sådan at det for børnene egentlig bliver, hvad børn også har behov for og krav på, en stabil arbejdsdag.

[Carsten Andersen]

Tidligere i dag har jeg tilladt mig at sige, at der ikke er ret meget nyt i det, det tværgående ministerudvalg har sagt. Det er der altså heller ikke, for jeg tror, både Bovby og Jacoby og en række andre børnepædagoger egentlig har sagt det tidligere. Det, der er nyt i det, er måske, at det er sivet ind i ministerierne her på Slotsholmen.

Socialistisk Folkeparti må afvise forslaget. Vi finder ikke, det er forbedringer. Vi mener egentlig, det er et skridt i den forkerte retning.

Pia Larsen (V):

Venstre er nok tilhænger af brugerbetaling, men jeg vil dog sætte spørgsmålstegn ved, om det skal gennemføres på den måde, som Kristeligt Folkeparti foreslår i punkt 1.

Det er først og fremmest, fordi der ikke er nogen penge i forslaget. Beregninger viser, at langt under 10 pct. af børnefamilierne er såkaldt rige, det vil sige, at de har en skattepligtig indkomst på mellem 400.000 kr. og 500.000 kr. Og procentdelen er endnu lavere, hvis man ser på, hvor mange pladser disse såkaldt rige familiers børn optager i daginstitutionerne. Det vil altså sige, at der reelt ikke bliver ret mange penge at fordele på de resterende mere end 90 pct. af børnene eller børnefamilierne.

Med hensyn til forslagens punkt 2 om forældrenes ret til at tage børnene ud af daginstitutionen eller dagplejen i en periode eller til at få deltidspasning i en periode, begge dele med indbygget garanti for at kunne vende tilbage til samme institution og i normalt omfang, kan vi i Venstre godt støtte forslagsstillerne, hvis det er praktisk muligt at gennemføre. Her tænker jeg specielt på det med at vende tilbage til samme institution. Det vil afhænge af de enkelte kommuners indstilling og fleksibilitet.

Jeg føler mig overbevist om, at f.eks. i Farum Kommune vil problemet sagtens kunne løses. Andre steder vil det nok være sværere, f.eks. i de kommuner, hvor kommunalbestyrelsens flertal mener, at det er en samfundsopgave at passe børn, og at forældrene helst skal blande sig udenom. På trods af det mener jeg dog ikke, at Folketinget skal fratage kommunerne deres selvbestemmelse.

Jeg føler mig nu ikke overbevist om, at det er nødvendigt med ny lovgivning på området om deltidstilbud, idet socialministeren for ikke så længe siden har henstillet til kommunerne at

etablere flere deltidspadser i daginstitutionerne og dagplejen. Det er nok ikke muligt at gøre mere fra Folketingets side, medmindre man fratager kommunerne deres selvbestemmelse.

Hertil kommer socialministerens lovforslag nr. L 61 om øget fleksibilitet med hensyn til dagpasningsordninger for børn samt tilskud til private børnepasningsordninger. Hvis lovforslaget vedtages og lovens ånd bliver fulgt, skulle der være skabt mulighed for at imødekomme Kristeligt Folkepartis forslag, idet der vil være mange alternativer til de eksisterende pasningsmuligheder, herunder pasning på deltid. Ventelisterne skulle også blive reduceret, så mulighederne for at vende tilbage, når behovet ændres, forbedres.

Hvad angår forslagens punkt 3 om, at forældrebetalingen bør afhænge af, hvor mange timer pasningen udnyttes, dog skal der betales for mindst 15 timer pr. uge, er vi i Venstre principielt enige, idet vi ikke mener, at folk bør betale for noget, de ikke får. I dette tilfælde bør forældrene ikke skulle betale for fuld tid i en dagpasningsordning, hvis de kun bruger halvdelen af tiden eller mindre.

Som det noget forsigtigt er nævnt i bemærkningerne til forslaget, kan der dog opstå problemer i relation til medarbejdernes arbejdsvilkår. Problemerne kan efter Venstres opfattelse ikke løses ved at forøge kommunernes udgifter til daginstitutionsområdet sådan at forstå, at kommunen opfylder det økonomiske hul, der opstår, når forældrene ikke betaler for fuld tid.

Problemerne bør kunne løses ved overenskomstfornyelser for medarbejderne på daginstitutionsområdet. Men også her er det kommunerne, der selv må tage initiativ til ændringer. Det er vel også kun rimeligt, at der sættes ind på dette område nu, hvor vi alle sammen taler om fleksibel arbejdstid og at forældrene skal have mere tid til at være sammen med deres børn, og hvor vi samtdig har liberaliseret lukkeloven.

Man kunne undertiden stille sig det spørgsmål, hvem der er til for hvem på daginstitutionsområdet. Det vil Venstre gerne være med til at gøre noget ved.

I øvrigt mener vi, at også med hensyn til forældrebetalingen vil socialministerens forslag om øget fleksibilitet delvis løse problemerne sådan at forstå, at i hvert fald de steder, hvor der oprettes de såkaldte puljeordninger, vil det

[Pia Larsen]

være muligt at justere forældrebetalingen i forhold til tidsforbruget.

Jeg vil gerne kort gentage, at Venstre ikke vil være med til at forøge forældrebetalingen på de i punkt 1 nævnte betingelser, men at vi er positive over for principperne i punkt 2 og 3, dog med den tilføjelse, at vi mener, at problemstillingerne er godt dækket af socialministerens allerede fremsatte lovforslag nr. L 61.

Jane Oksen (FP):

Dette forslag fra Kristeligt Folkeparti indeholder generelt nogle gode tanker og ideer, som jo også allerede er på vej i tiden, og som det sikkert bliver nødvendigt at gennemføre i den kommende tid.

At kommunerne skal have ret til at kræve mere end 35 pct. i forældrebetaling, hvis forældrene har høje indtægter, kan vi ikke modsætte os. Hvis man som anført i forslaget tjener 400.000–500.000 kr., har man også råd til at betale noget mere.

Generelt finder vi i Fremskridtspartiet, at forældre burde betale den reelle pris for en institutionsplads, men vi erkender, at på grund af stort skattetryk osv. er der nok ikke mange forældre, der ville være i stand til det. Det kræver en total omlægning af den politik, der føres.

Vi så på en måde hellere, at man greb ind over for kommunerne, for det er jo uretfærdigt over for forældre, at de i én kommune får et stort tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen i institutionerne, mens de i en anden kommune ingen tilskud får. Vil man have kommunale besparelser, kunne man totalt fjerne kommunernes ret til at nedsætte forældrebetalingen yderligere. Der var et virkeligt spareobjekt dér.

Forslagets punkt 2 ligner meget Fremskridtspartiets forslag, som var til første behandling her i Folketinget i december måned 1988. Vi ville, ligesom mange kommuner allerede gør i dag, give forældrene en ret til at tage deres børn ud af daginstitutionen. Ja, ikke bare en ret, men vi stillede det som et krav, at man ikke, når man var på bistandshjælp eller arbejdsløs og belastede det offentlige med store udgifter, også belastede det offentlige med en dyr institutionsplads.

Flere partier kaldte dengang forslaget for børnefjendsk. Vi mener faktisk, det var det modsatte, at man på den måde, hvis man skal sige det lidt pænt, tvang forældrene til at være

lidt mere sammen med deres børn. Det ville være en god tvang, der måske kunne gøre, at forældre og børn fik et bedre forhold til hinanden. Vi hører jo hele tiden, hvor forfærdeligt det er, at forældre og børn ikke har tid til at være sammen, og hvilke ulykker det er skyld i.

Havde man dengang stillet et ændringsforslag fra Kristeligt Folkeparti, der gik ud på, at det kunne være en mulighed for forældrene, ville vi selvfølgelig i Fremskridtspartiet have tilsluttet os dette. Vi mener, det halve trods alt er bedre, når vi ikke kan få det hele.

Ud fra de erfaringer, man har i dag – der er vist 20 kommuner, der allerede har en sådan garantiordning, og vi har set, at Ålborg Kommune har sparet 20 mio. kr. ved denne ordning – ville der være tale om kolossale besparelser i de forskellige kommuner. At disse besparelser skal bruges til at oprette nye institutionspladser, mener vi i Fremskridtspartiet bestemt ikke, men selvfølgelig ser vi positivt på, at nogle af ventelisterne bliver nedbragt for den arbejdsende befolkning.

Med hensyn til betaling for daginstitutionsophold og ophold i formidlet dagpleje ser vi nogle problemer. Grunden til, at man har en ordning med mindst 32 timer til en dagplejemor, er vel netop, at man vil garantere en mindsteløn. Og skal den dagplejemor, der har et barn i færre timer, på supplerende understøttelse, så koster det jo stadig det offentlige en del penge.

Kan man indføre en taxameterordning i institutioner, kan man selvfølgelig forsøge at indrette institutionerne derefter. Og her er de mange ideer om private pasningsordninger jo helt oplagte. Mange private ville sikkert godt kunne tilbyde blokke på f.eks. 10 timer.

Ved at indføre nogle flere private ordninger blev der vel også større konkurrence på børnepasningsområdet. Det er ganske ufatteligt, at det kan koste op mod 100.000 kr. om året at have et barn i vuggestue. Efter min formening burde vi nedlægge vuggestuer, der koster så meget, når vi ved, at dagplejeordninger kan etableres for en tredjedel af prisen, dvs. at hvis man nedlagde en vuggestueplads, kunne man få plads til tre børn i en dagpleje. Det var jo også en måde at være fleksibel på og en måde at nedsætte ventelisterne på.

Men vi drøfter gerne alle spørgsmålene i udvalget og er generelt positive for de mange gode ideer, forslaget indeholder.

Kirsten Lee (RV):

Kristeligt Folkeparti ønsker som en del af det her forslag at opkræve mere end 35 pct. i daginstitutionsbetaling af de mere velhavende forældre.

Jeg tror desværre, som socialministeren også var inde på, at der er for få rige børnefamilier til, at den merbetaling, man eventuelt kunne opkræve af dem, ville skæppe tilstrækkeligt i kommunekassen til, at kommunerne kunne nedsætte forældrebetalingen for de knap så velbærgede. Jeg tror nu også, at mange af de velbærgede ville tage deres børn ud af daginstitutionerne, hvis de skulle betale 50 pct. eller deromkring af daginstitutionsbetalingen, og så er vi lige vidt.

Der er ikke tvivl om, at børnefamiliernes vilkår er trængte, men vi tror, det er mere hensigtsmæssigt med en samlet løsning. Alle undersøgelser viser, at forældre gerne vil have mere tid sammen med deres børn, og det gælder efterhånden både fædre og mødre. Såfremt forældre i en periode vælger deltidsarbejde, så går husstandsindtægten naturligvis ned, og så er det oplagt, at forældrene bør have mulighed for at få nedsat tid i dagtilbudet og dermed billigere børnepasning for deres børn.

I nogle kommuner har man forstået at imødekomme disse behov hos forældrene, selv om der efter vores opfattelse er behov for flere deltilbud.

Hr. Carsten Andersen talte om, at børn har behov for en stabil hverdag. Det er vi enige i, men man kan altså godt have en stabil hverdag, selv om man kun opholder sig deltids i en daginstitution.

Jeg tror, det er på tide, at vi lytter mere til forældrenes ønsker end til organisationernes ønsker. Jeg tror nok, hr. Carsten Andersen mest var talsmand for organisationerne og ikke så meget for forældrene.

Såfremt forældre i en periode bliver arbejdsløse eller en mor måske bliver hjemmegående i forbindelse med fødsel af endnu et barn, er det rimeligt, at familien kan melde storebror eller storesøster ud af en daginstitution i en periode og så få en plads igen, når barselperioden er forbi. Det har man også formået at realisere i flere kommuner.

Som sagt er vi positivt indstillet over for en del af forslaget, men vi vil advare imod, at der bliver lovgivet på en sådan måde, at vi ind-

skrænker kommunernes ret til selvbestemmelse.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

Fra Centrum-Demokraterne er der også dele af det her forslag, vi ser positivt på, mens der er andre dele af det, vi ikke rigtig tror kan fungere.

Brugerbetaling for forældre, som har mellem 400.000 og 500.000 kr. i indkomst, således at de skal betale mere end de andre, tror vi ikke på vil komme til at fungere specielt godt. Som socialministeren også sagde, er der kun 2,7 pct. af befolkningen, der har den indtægt, der har deres børn i daginstitutioner, så der vil simpelt hen ikke komme penge i kassen ved det. Det ser vi altså ikke positivt på.

En garantiordning – altså at man, hvis man kommer ud i en arbejdsløshedssituation og man trækker sine børn ud af daginstitutionen, kan få garanti for, at de kan komme ind igen – synes vi lyder meget sympatisk. Der er flere kommuner, der har prøvet det, og der har også vist sig mange positive ting. Bl.a. er ventelisterne blevet stærkt nedsat.

Det vil vi se meget positivt på, men som sagt er der også ting i dette forslag, vi ikke ser så positivt på. Vi vil i hvert fald tilsige et positivt udvalgsarbejde.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Ja, vores ordfører var egentlig hr. Kofod-Svendsen, men da han ikke kan være til stede, skal jeg kommentere forslaget.

Jeg vil gerne generelt sige tak for modtagelsen. Det er egentlig dejligt at sidde og høre, at socialministeren og de fleste af ordførerne er meget positive over for de ting, der er foreslået.

Modtagelsen af første punkt var ikke så positiv – for ikke at sige, at den nærmest var negativ. Det kan jeg godt forstå, for der ligger mange problemer i det, det erkender vi selv. Men det, vi gerne ville – det vil jeg sige til hr. Carsten Andersen – var at give mulighed for lavere betaling for nogle, der virkelig trængte til det. Det er det, der er intentionerne i det, men vi kan godt se, at det kan blive svært, fordi der er få, der har så meget i indtægt. Det er et problem, det ved vi godt, med høje takster for nogle, og så er der andre, der egentlig godt havde råd til at betale noget mere. Men vi ved også, at der er mange overgangsordninger.

[Inger Stilling Pedersen]

Der er mange, mange problemer i det, men nu har vi rejst det, og så kan man jo diskutere det videre, det vil jeg ikke bruge mere tid på.

Til fru Jytte Andersen: Det er den sædvanlige remse, det hører vi i næsten alle sammenhænge. Fru Jytte Andersen er også i sin fulde ret til at mene, at bare institutionerne er der, og de skal helst dække fuldt ud, så er det godt. Det er én side af fru Jytte Andersen.

Men så er der den anden side af fru Jytte Andersen, som jeg godt kan lide. Det er den menneskelige side, hvor man føler, at fru Jytte Andersen virkelig er optaget af børnene og forældrene og af, at de skal have meget tid sammen. Det kan godt være lidt svært at få det til at gå op i en højere enhed.

Jeg tror såmænd ikke, vi er så uenige, når det kommer til stykket. Vi er måske bare lidt uenige om, hvilken placering daginstitutionerne skal have.

Man kan godt sige til Kristeligt Folkeparti: Jamen I er imod institutioner, de skal slet ikke være der. Det er jo ikke rigtigt. Vi har helt fra partiets start sagt, at daginstitutionerne er et godt supplement til familien, men at de aldrig skal overtage forældrerollen, og det tror jeg heller ikke fru Jytte Andersen mener. Jeg tror, vi må se i øjnene, at selv om vi har nok så gode institutioner, kan de aldrig erstatte forældrene.

Vi siger: Jamen der er jo nogle forældre, der godt kunne tænke sig i perioder at passe deres børn selv. Det er ikke så urealistisk, som fru Jytte Andersen siger. Jeg tror, det var fru Kirsten Lee, der sagde, at man, f.eks. når man alligevel er hjemme i forbindelse med en fødsel eller andre ting, gerne vil have børnene lidt mere omkring sig og godt kunne tænke sig at slippe lidt billigere i institutionstakst. Det er meget mere realistisk, end man tror.

Det undrer mig meget – det gør det måske ikke alligevel – at man ikke har forstået mange unge familiers signaler til os: Jamen vi vil egentlig gerne være noget mere sammen med vores børn, men begge parter vil også meget gerne blive på arbejdsmarkedet. Og det kan kun lade sig gøre ved, at vi giver muligheder for mere deltid og mere flekstid og perioder, hvor man vælger, at man vil tage sig lidt mere af sine børn end ellers.

Vi er meget glade for socialministerens forslag om mere fleksible dagpasningsordninger. Det har vi foreslået tidligere. Vi håber, at det

bliver hurtigt vedtaget. Det dækker noget af det, vi gerne vil.

Men så er det, som om man skal til at varetage institutionernes interesser ved at sige: Jamen så kan der blive problemer, og hvis det så ikke kan komme til at fungere osv. Altså børnene er det primære, og institutionerne er til for børnenes og forældrenes skyld, ikke omvendt. Det har jeg sagt før. Derfor må vi prøve på at lave det så godt som muligt. Det gælder også dagplejen. Der kan udmærket godt laves deltid i dagplejen, samtidig med at man sikrer dagplejemødrene. Der er som regel flere børn, nogle er der længere tid, andre er der kortere tid.

Det primære er, at vi får fleksibilitet. Det må man også sige at der er flertal for i Folketinget. Det fremgår jo klart af debatten i dag. Vi håber, at Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet også vil indse, at dette behov er der, og at man ikke altid skal sige: Jamen det er, fordi Kristeligt Folkeparti og de såkaldt borgerlige er imod institutioner, de er af det onde.

Befolkningens ønsker kan man jo diskutere, og man kan lave undersøgelser, og resultatet vil nok blive forskelligt, men mange af de unge mødre, jeg omgås og møder på min vej, har altså et klart ønske om at få mere tid sammen med deres børn, at få lov til at nyde dem.

Lad os se realistisk på det, se, hvor kort tid de egentlig er små, hvad der sker med dem fra nul til ét år, hvad der sker i de første 2–3 år. Den tid kommer aldrig tilbage. Det bliver pædagogerne, der skal have fornøjelsen og glæderne i første omgang. Jeg mener, det skal være forældrene, der, hvis de ønsker det, skal opleve den tid sammen med deres børn. Det kræver en indsats på forskellig vis, fordi det ofte er et økonomisk spørgsmål: Man har ikke råd til at gøre det.

Men det er en glædelig udvikling i Folketinget, at man fra næsten alle partiers side – ikke mindst fra socialministerens side – har stor forståelse for, at det er den vej, vi skal gå.

Jeg vil gerne sige tak til de forskellige ordførere for det, de har bidraget til i dag, og håbe på, at vi under udvalgsarbejdet må få belyst nogle af de ting og få det ordnet sådan, at det bliver til gavn for de danske børn.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 78:

Forslag til lov om kreditaftaler.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 22/11 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Justitsministeren siger i sin skriftlige fremsættelse, at dette lovforslag først og fremmest er et spørgsmål om at få gennemført et EF-direktiv fra 1986 om forbrugerkredit. Så vidt, så godt.

Men efter hvad jeg kan se, er der lagt ganske meget andet ind i det her lovforslag. Her tænker jeg i første omgang på, at dette lovforslag jo ikke blot drejer sig om køb af løsøre på kredit, men også om enhver form for kreditgivning til forbrugere. Dermed er det altså en væsentlig udvidelse af et i forvejen kompliceret, men også stort område.

På den baggrund undrer det mig lidt, at der ikke forud for fremsættelsen af det her lovforslag har været foretaget en høring af de berørte parter. Jeg tror ikke blot, det ville have været gavnligt for forslaget, om dette materiale havde foreligget, men lige så væsentligt ville det have været, set fra de berørte parter side, om de havde haft mulighed for at give deres besyv med forud for fremsættelsen.

I en sag som denne, men også generelt, betragter jeg det faktisk som af betydning for lovgivningen, at vi bevarer den interesse og det engagement, vi oplever udefra. Derfor kunne jeg godt tænke mig at stille det spørgsmål til ministeren: Hvad er begrundelsen for, at høringen ikke allerede har fundet sted?

Som jeg har sagt, er der tale om overflytning af en bestående lov, nemlig kreditkøbsloven, til det her lovforslag, ligesom der er tale om en ud-

videlse til at gælde anden form for kreditgivning over for forbrugere. Dermed er der lagt op til et meget omfattende lovgivningsarbejde med, vil jeg klart erkende, mange meget svært gennemskuelige områder indbygget.

Jeg synes, der rejser sig en række spørgsmål i relation til den forbrugerbeskyttelse, som vel er meningen med det her lovforslag. Er det totalt overført fra kreditkøbsloven, således at forbrugerbeskyttelsen svarer til det, der lå i den gamle lov? Og hvad med forbrugerbeskyttelsen i relation til de nye områder? Jeg er ikke helt sikker. Jeg kan i hvert fald konstatere, at der er behov for et meget grundigt udvalgsarbejde for at få belyst disse problemer og få skabt sikkerhed for, at de er medtaget i lovforslaget.

Det sidste, jeg vil tage fat i, er forslaget om oplysninger vedrørende de årlige omkostninger i relation til kreditgivning, altså spørgsmålet om den effektive rente. Det er jo korrekt, som det er nævnt i fremsættelsen, at dette krav har været diskuteret længe. Faktisk har Socialdemokratiet lige fra 1980, hvor kreditkøbsloven var til behandling, og frem til i dag gentagne gange fremhævet behovet for at få denne effektive rente oplyst. Vi har gentagne gange kæmpet for at give forbrugerne muligheden for at kunne sammenligne, for at kunne gennemskue de forskellige tilbud, der bliver givet i forbindelse med kredit, altså at kunne sammenligne på et ensartet grundlag, hvad det reelt koster at få kredit.

Men hver gang har de borgerlige partier og skiftende justitsministre været modstandere af denne klarhed, og man kunne derfor fristes til at stille spørgsmål om, hvor helhjertet justitsministeren nu går ind for forslaget. Måske er det mere et udtryk for, at der nu tilfældigvis foreligger et EF-direktiv, der stiller dette krav. Jeg er ikke sikker på, at jeg får svar. Afgørende er selvfølgelig også, at forslaget nu kommer, og skulle EF-direktivet være årsagen, ja, så må vi jo glæde os over det. I hvert fald er vi godt tilfredse med, at den ende er kommet med.

Men i den forbindelse er der én ting, der undrer mig meget: Hvorfor skal der gå helt frem til 1993, før det kan træde i kraft? Jeg tror ikke, at det vil være så forfærdelig omfattende et stykke arbejde for vore forretningsdrivende, pengeinstitutter m.v., så vi har nødt til at lade forbrugerne vente så længe på denne nødvendige forbedring. Derfor så Socialdemokratiet